

Norges Bondelag
Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Deres ref

Vår ref
03/943-LP-HGu
546.0

Dato
06.11.2003

ENDRINGER I MARKEDSORDNINGEN FOR MELK – FASTSETTELSE AV NY MÅLPRIS OG JORDBRUKSAVTALEBESTEMMELSER FOR MELK GJELDENE FRA OG MED 1. JANUAR 2004

Landbruksdepartementet sendte 2. september 2003 forslag til endringer i markedsordningen for melk på høring, med høringsfrist 15. oktober. På bakgrunn av departementets forslag til endringer og høringsuttalelsene legger nå Landbruksdepartementet frem statens forslag til fastsettelse av ny målpris og jordbruksavtalebestemmelser for melk som skal være gjeldende fra og med 1. januar 2004.

For videre oppfølging av saken innkalles avtalepartene til forhandlingsmøte 11. november 2003 kl. 16.00 i Landbruksdepartementet (møterom Kårstua).

1. FRAMGANGSMÅTE FOR FASTSETTELSE AV ÉN FELLES MÅLPRIS FOR MELK

Premisser

I gjeldende jordbruksavtale er det fastsatt 18 målpriser for melk (hvorav 8 ”som”-grupper), 3 målpriser for fløte og 1 målpris for myse. I en endret markedsordning for melk er det forutsatt at avtalepartene skal fastsette én felles målpris for ku- og geitmelk som råvare. Avtalepartene må på bakgrunn av dette foreta endringer i gjeldende jordbruksavtale.

Ved overgangen fra flere målpriser til én målpris på melk, legger departementet til grunn at det ikke er snakk om ordinære forhandlinger om målprisen. Departementet forutsetter at en først beregner hva prisen ville ha blitt med en ren teknisk omlegging der målprisene som ble fastsatt ved jordbruksoppkjøret i 2003 transformeres til én pris uten at systemomleggingen i seg selv påvirker faktisk markedsprisuttak, vilkårene for meieriselskapene eller melkeprisen til produsent. Departementet forutsetter videre at det fra dette grunnlaget blir gjort justeringer

og korreksjoner som følge av forslag til endringer i markedsordningen for melk, jf. omtalen i avsnitt 3 nedenfor, før en ny målpris kan fastsettes.

Framgangsmåten

Det foreslås en framgangsmåte som består av 3 trinn:

1. Nåværende målpriser veies sammen til én pris eller "veid brutto råvareverdi".
2. Fordi målprispunktet forutsettes flyttet nærmere bonden til tilsvarende nivå som den nåværende overføringsprisen, trekkes det fra felleskostnader og mellomfraktkostnader som inngår i nåværende ordning. Da kommer man fram til en pris som følger av en ren teknisk omlegging.
3. Det korrigeres for endringer og nye elementer som foreslås i markedsordningen for melk.

Trinn 1

Landbruksdepartementet legger til grunn at ny målpris fastsettes med utgangspunkt i prisutjevningssmodellen som ble benyttet som grunnlag for fastsettelse av målprisene ved jordbruksoppgjøret i 2003. Modellen bygger på kvantumsprognoser for kalenderåret 2003. Prognose for anvendt melk er på 1.555,9 mill. liter.

Ved å legge inn målprisene som ble fastsatt for avtaleperioden 2003-2004, kommer man fram til en "veid brutto råvareverdi" på 4,112 kr/liter.

Trinn 2 og trinn 3 er beskrevet i avsnitt 2 og 3 nedenfor.

2. JUSTERINGER FOR FELLESKOSTNADER OG MELLOMFRAKTKOSTNADER VED FREMREGNING AV NY MÅLPRIS PÅ MELK

Mens nåværende målpriser er fastsatt på brutto råvareverdinivå, skal ny målpris fastsettes på tilsvarende nivå som overføringsprisen i nåværende markedsordning. Dette innebærer at prisutjevningens felleskostnader og mellomfraktkostnader må trekkes fra beregnet "veid brutto råvareverdi".

Før endringer i markedsordningen består prisutjevningens ordningens felleskostnader av følgende elementer:

- Melketetthetstillegg
- Innfrakttilllegg
- Distribusjonstillegg
- Biproduktavregning
- Administrasjonskostnader
- Oppbygging av likviditetsreserve
- Særlig tilskudd til små konsummelkmeierier

Ordningene finansieres over prisutjevningens ordningen, dvs. av forskjellen mellom samlet avgift og samlet tilskudd i ordningen. I gjeldende markedsordning trekkes disse kostnadene fra når det beregnes overføringspris til markedsaktører uten egen melk. I den endrede markedsordningen som foreslås vil det ikke være en slik kobling mellom felleskostnadene og målprisen. Departementet legger derfor opp til at prisen ved overgangen nedjusteres for

felleskostnadene ut fra hva som har vært nivået på disse kostnadene over tid. De ulike elementene og virkningen av disse på ny målpris er beskrevet i det følgende.

2.1 Melketetthetstillegg

Kostnadene med melketetthetstillegget med gjeldende regelverk er beregnet til 2,9 øre/liter basert på prognoser for 2003.

Det legges til grunn at det trekkes 2,9 øre/liter fra beregnet "veid brutto råvareverdi" på grunn av kostnadene med melketetthetstillegget.

2.2 Innfrakttillegg

Kostnadene med innfrakttillegget med gjeldende regelverk er beregnet til 15,1 øre/liter basert på kvantumsprognoser for kalenderåret 2003.

Det legges til grunn at det trekkes 15,1 øre/liter fra beregnet "veid brutto råvareverdi" på grunn av kostnadene med innfrakttillegget.

2.3 Distribusjonstillegg

Kostnadene med det generelle distribusjonstillegget er beregnet til 17,1 øre/liter basert på kvantumsprognoser for 2003.

Det legges til grunn at det trekkes 17,1 øre/liter fra beregnet "veid brutto råvareverdi" på grunn av kostnadene med distribusjonstillegget.

2.4 Biproduktavregning

I prisutjevningsmodellen for 2003 er netto tilskudd fra biproduktavregningen 15,9 øre/liter. Departementet tar sikte på å nedjustere målprinsnivået med et beløp som er representativt for virkningen av biproduktutjevningen over tid. Tall for biproduktavregningen som kan sammenliknes med 2003 finnes bare for perioden fra 1. juli 2002 da biproduktene ble delt i flere grupper. I satsvedtakene i prisutjevningsordningen er virkningen av biproduktavregningen for 2. halvår 2002 og 2003 på om lag 20-25 øre/liter, mens 1. halvår 2003 er nede i ca 12 øre/liter. De betydelige variasjonene gjennom året taler for at en bør benytte årlige kvantumsprognoser som grunnlag for dimensjonering av virkningen av biproduktavregningen når ny målpris skal fastsettes. Det er ikke noe som tyder på at biproduktanvendelsene i 2003 avviker vesentlig fra andre år. Dette taler for at prognosen for 2003 kan legges til grunn.

Tabell 1 Biproduktavregning, prognose 2003

	Kvantum (1000 l)	Sats (kr/liter)	Sum (1000 kr)	Kr/liter melk
Fløte til konsum	31 149	11,935	371 768	(0,239)
Fløte til smør (DGV)	21 180	-7,305	(154 717)	(-0,099)
Fløte til smør (IND)	15 644	-8,785	(137 435)	(-0,088)
Myseavgift (DGV)	63 982	2,310	147 799	(0,095)
Myseavgift (IND)	13 397	1,520	20 364	(0,013)
Kjernemelk	0	1,830	0	(0,000)
Sum: Biprodukter pr liter melk				0,159

Det legges til grunn at det legges 15,9 øre/liter til beregnet "veid brutto råvareverdi" på grunn av netto inntekter med biproduktavregningen.

2.5 Administrasjonskostnader

Statens landbruksforvaltnings kostnader med administrasjon av prisutjevningsordningen for melk og kvoteordningen for melk inngår i administrasjonskostnadene. I prisutjevningsmodellen for 2003 er administrasjonskostnadene satt til 15 mill. kroner. I de kvartalsvise satsene for 2002 var det lagt inn 13,2 mill. kroner i administrasjonskostnader i sum for 2002. Landbruksdepartementet legger til grunn at 15 mill. kroner representerer nivået som administrasjonskostnadene har vært på over tid.

Det legges til grunn at det trekkes 1,0 øre/liter fra beregnet "veid brutto råvareverdi" på grunn av administrasjonskostnadene i prisutjevningsordningen.

2.6 Oppbygging av likviditetsreserve

I prisutjevningsmodellen for 2003 er likviditetsoppbyggingen satt til null.

Det foreslås ikke tillegg/trekk i forhold til beregnet "veid brutto råvareverdi" på grunn av oppbygging av likviditet i prisutjevningsordningen.

2.7 Tilskudd til små konsummelkmeierier

Kostnadene med det særlige tilskuddet til små konsummelkmeierier er på 10,5 mill. kroner i 2003.

Det legges til grunn at det trekkes 0,7 øre/liter fra beregnet "veid brutto råvareverdi" på grunn av kostnadene med småmeieritilskuddet.

2.8 Mellomfraktkostnader

I gjeldende prisutjevningsordning inngår Tines mellomfraktkostnader for melk som fratrukk i veid netto råvareverdi ved fremregning av overføringsprisen på melk. I tillegg til felleskostnadene må det derfor justeres for mellomfraktkostnadene i ordningen for å komme fram til en pris som skal gjelde på samme nivå som overføringsprisen i nåværende ordning.

I modellen for 2003 er mellomfraktkostnadene satt til 8,7 øre/liter. Dette er basert på "bokførte" kostnader til mellomfrakt for Tine for 1. halvår 2002. Departementet foreslår imidlertid å benytte mellomfraktkostnader innbetalt fra aktørene som uttrykk for dette kostnadselementet, noe som tilsier en sats på 8,4 øre/liter.

Det legges til grunn at det trekkes 8,4 øre/liter fra beregnet "veid brutto råvareverdi" på grunn av mellomfraktkostnadene i prisutjevningsordningen.

2.9 Pris etter fratrekke for felleskostnader og mellomfraktkostnader

Summen av felleskostnadene er ut fra forslagene ovenfor beregnet til 20,9 øre/liter og mellomfraktkostnadene er 8,4 øre/liter. Når felleskostnadene og mellomfraktkostnadene er trukket fra beregnet "veid brutto råvareverdi" blir prisen 3,819 kr/liter. Dette er prisen som følger av en ren teknisk omlegging.

Prisen som følger av en ren teknisk omlegging, og som er på samme nivå som overføringsprisen i gjeldende ordning, er i samsvar med forutsetningene ovenfor på 3,819 kr/liter.

3. KORREKSJON AV MÅLPRIS SOM FØLGE AV ENDRINGER OG NYE ELEMENTER I MARKEDSORDNINGEN FOR MELK

3.1 Innledning

Med utgangspunkt i pris justert for felleskostnader og mellomfraktkostnader legger departementet til grunn at det korrigeres for en del endringer og nye elementer som foreslås i markedsordningen for melk. Endringsforslagene samsvarer i vesentlig grad med det som ble skissert i departementets høringsnotat av 02.09.03 vedr. forslag til endringer i markedsordningen for melk hvor de ulike forslagene er begrunnet nærmere.

I forbindelse med høringen av forslaget, har det kommet inn en rekke innspill fra høringsinstansene som indirekte berører målprisfastsettelsen. I hovedsak har høringsuttalelsene berørt forslaget om et særlig distribusjonstillegg til Q-meieriene og spesiell kapitalgodtgjørelse til meieriselskaper utenfor samvirket som tar i mot melk fra egne leverandører (pkt. 3.6 nedenfor), samt spørsmål knyttet til dimensjonering av kapitalkostnader og behandlingen av disse (pkt. 3.7).

Når det gjelder særlig distribusjonstillegg og spesiell kapitalgodtgjørelse, har en rekke instanser uttrykt betydelig skepsis knyttet til å innføre disse ordningene. Andre instanser har påpekt til at slike elementer må være en helt nødvendig del av en markedsordning der formålet er å åpne for økt konkurranse, og at det er av avgjørende betydning at ordningene dimensjoneres på en slik måte at forholdene legges til rette for konkurranse.

Når det gjelder det særlige distribusjonstillegget, viser departementet i sin helhet til høringsnotatets begrunnelse og rammer for et slikt tilskudd. I forbindelse med forslaget om en spesiell kapitalgodtgjørelse, finner departementet grunn til å understreke at det er en politisk målsetting å gjøre skifte av meieriselskap til et reelt alternativ for melkeprodusentene. Gitt at melkeprodusenter som melder seg ut av TINE ikke får med seg sin andel av egenkapitalen i samvirket, mener departementet at økonomiske insentiver er nødvendig for å bidra til å oppnå en slik målsetting.

De fleste høringsinstansene har uttalt seg om kapitalkostnadene i en endret ordning. Uttalelsene avdekker betydelige ulikheter i synet på hvordan dette skal håndteres. I tillegg har alle aktører innenfor den nåværende markedsordningen vært representert ved en særskilt gjennomgang av immateriell kapital i endret markedsordning for melk. Også her var det vesentlige avvik med hensyn til aktørenes vurdering av spørsmålet. Departementet har gjennomgått høringsinnspill og øvrig materiale knyttet til kapitalspørsmålene, men har ikke

funnet grunnlag for å avvike fra de vurderinger og anbefalinger som fremgår av ECONs rapporter.

3.2 Avvikling av melketetthetstillegget

Landbruksdepartementet foreslår å avvikle melketetthetstillegget. Kostnadene med tillegget utgjør i nåværende ordning 2,9 øre pr liter melk.

Det foreslås å korrigere prisen opp med 2,9 øre/liter i forbindelse med at melketetthetstillegget avvikles.

3.3 Økning av innfrakttillegget

Det foreslås å ta bort nullsonen i innfrakttillegget. Dette utgjør 7 øre/liter melk.

Det foreslås å korrigere prisen ned med 7,0 øre/liter i forbindelse med at innfrakttillegget økes.

3.4 Oppbygging av likviditetsreserve

Ved overgang til en endret prisutjevningsordningen med årlige satser er det behov for å bygge opp likviditetsreserven i ordningen. Landbruksdepartementet forutsetter imidlertid ingen midlertidig nedjustering av målprisen for å bygge opp likviditeten i prisutjevningsordningen slik det opprinnelig ble foreslått i høringsbrevet av 2. september 2003, men forutsetter at Statens landbruksforvaltning i samsvar med jordbruksavtalens bestemmelser kan pålegge markedsregulator å ta ut lavere pris enn målpris dersom avgifter må økes og tilskudd reduseres av hensyn til likviditeten i ordningen.

Det foreslås ikke å korrigere prisen i forbindelse med oppbygging av likviditet i prisutjevningsordningen.

3.5 Avvikling av det særlige tilskuddet til små konsummelkmeierier

Det foreslås å avvikle det gjeldende småmeieritilskuddet. Kostnaden med ordningen er på 0,7 øre/liter melk.

Departementet mener imidlertid at Rørosmeieriet som en overgangsordning frem til 01.07.2004 bør få videreført de tilskuddene de i dag mottar over prisutjevningsordningen og jordbruksavtalen. Rørosmeieriet driver blant annet med småskalaforedling av økologisk melk som kjøpes fra Tine, og vil dermed ikke komme inn under ordningen med spesiell kapitalgodtgjørelse. Fordi selskapet er i en oppstartfase, ser departementet det som riktig at tilskuddene blir videreført ut avtaleåret. Eventuell videre tilskuddsfinansiering forutsettes fulgt opp i forbindelse med jordbruksoppjøret 2004.

Departementet legger til grunn at denne overgangsordningen i sin helhet finansieres over prisutjevningsordningen. Siden dette ikke vil være en varig ordning og fordi tilskuddsbeløpet bare vil utgjøre om lag 0,05 øre/liter i forbindelse med korreksjon av målpris, mener

departementet at målprisen ikke skal korrigeres for dette elementet i en endret markedsordning for melk.

Det foreslås å korrigere prisen opp med 0,7 øre/liter i forbindelse med at det ordinære småmeieritilskuddet avvikles.

3.6 Særlig distribusjonstillegg til Q-meieriene og spesiell kapitalgodtgjørelse til uavhengige meieriselskaper med egne leverandører

Det foreslås å innføre et ekstra distribusjonstilskudd for Q-meieriene. Tilskuddet foreslås utmålt på grunnlag av Q-meierienes samlede distribusjon av flytende melkeprodukter, med en sats på 50 øre/liter for de første 30 mill. liter og med en sats på 25 øre/liter fra 30-60 mill. liter. Prognosen for distribuert volum for 2003 er på 24 mill. liter. Dette tilsvarer en samlet kostnad med det særlige distribusjonstillegget basert på kvantumsprognose for 2003 på 12 mill. kroner.

Kostnaden med det særlige distribusjonstillegget er med forutsetningene omtalt ovenfor beregnet til 0,8 øre/liter.

Departementet foreslår videre å innføre en spesiell kapitalgodtgjørelse til meieriselskaper utenfor TINE-systemet for den melken de mottar fra egne melkeprodusenter. Ordningen foreslås finansiert over prisutjevningsordningen. Satsen for den spesielle kapitalgodtgjørelsen skal fastsettes årlig av Statens landbruksforvaltning i samme prosess som det fastsettes tilskudd og avgifter i prisutjevningsordningen.

Departementet foreslår at dimensjonering av satsen for den spesielle kapitalgodtgjørelsen skal følge prinsippene og forslagene i ECONs rapporter 2003-53 rev. 2 og rapport av 30.10.03 om Immateriell kapital i ny markedsordning for melk, men at rentenivået i perioden f.o.m. oktober 2002 t.o.m. september 2003 blir lagt til grunn. Dette gir en sats for spesiell kapitalgodtgjørelse som vist i tabell 2 nedenfor.

Tabell 2 Spesiell kapitalgodtgjørelse

Risikofri rente, ST4X, Okt 2002-Sept 2003	Egenkapital-beta (59% EK)	Markedets Gjennomsnittlige Risikopremie	Avkastningskrav på egenkapital	Volum egenkapital (mill kr)	Liter melk i TINE i 2002 (mill ltr)	Spesiell kapitalgodtgjørelse
4,78%	0,678	5%	8,17%	4988	1503	27 øre/liter

Gitt et kvantum melk mottatt fra egne leverandører på 35 mill. liter, vil kostnaden med den spesielle kapitalgodtgjørelsen utgjøre 9,5 mill. kroner.

Kostnaden med den spesielle kapitalgodtgjørelsen er med forutsetningene omtalt ovenfor beregnet til 0,6 øre/liter.

Samlet kostnad med særlig distribusjonstillegg og spesiell kapitalgodtgjørelse blir om lag 1,4 øre pr liter. Departementet legger til grunn at målprisenivået korrigeres ned med 1,4 øre/liter.

Det forutsettes at jordbruksavtalepartene i fremtiden ikke skal korrigere målprisen eksplisitt for endringer i kostnader med ordningene særskilt distribusjonstillegg og spesiell kapitalgodtgjørelse, men at endringer i disse prinsipielt blir å betrakte på samme måte som endringer i kostnader etter noteringspunktet.

Det foreslås å korrigere målprisnivået ned med 1,4 øre/liter i forbindelse med at det innføres særlig distribusjonstillegg og spesiell kapitalgodtgjørelse.

3.7 Kapitalkostnader

Endringene som foreslås i markedsordningen for melk forutsetter at kapitalkostnadene knyttet til foredling av melk skal ligge etter noteringspunktet og ikke inngå i målprisen. Samtidig ønsker man å unngå at omleggingen i seg selv fører til økte markedspriser på melkeprodukter. Målprisen må dermed justeres ned for å ta hensyn til kapitalkostnader som overstiger de kapitalkostnadene som allerede ligger til grunn for overføringsprisen i nåværende ordning.

Ved fastsettelse av ny målpris foreslår departementet en dimensjonering av kapitalkostnadene med utgangspunkt i påregnelige kapitalkostnader for uavhengige meieriselskaper. ECON har i rapport 2003-53 rev. 2 og rapport av 30.10.03 om immateriell kapital i ny markedsordning for melk beregnet at uavhengige meieriselskaper kan forventes å ha en total kapitalkostnad på 30 øre pr. liter melkeråvare (2002).

I nåværende ordning ligger det inne kapitalkostnader basert på påregnelige kapitalkostnader med basis i *TINE som selskap*. Kostnadene inngår i de beregningene som er grunnlag for avgifter og tilskudd i prisutjevningsordningen. Behovet for å justere målpris for kapitalkostnader er dermed gitt ved differansen mellom kostnadene som allerede ligger inne i eksisterende ordning og de påregnelige kapitalkostnadene for et *uavhengig meieriselskap* i en endret ordning. Som følge av at renter på immateriell kapital er beregnet og inngår som en del av de påregnelige kapitalkostnadene for et uavhengig meieri, må i tillegg driftskostnadene korrigeres slik det framgår av ECONs rapport 2003-53 rev. 2 og rapport av 30.10.03 om immateriell kapital i ny markedsordning for melk.

Landbruksdepartementet foreslår at prinsippene og vurderingene i de nevnte rapportene fra ECON legges til grunn for beregning av påregnelig kapitalkostnad for et uavhengig meieriselskap. Beregninger og vurderinger fra ECON legges også til grunn for justering av driftskostnadene. Imidlertid foreslås det at tallfestingen av kapitalkostnader gjennomføres på grunnlag av rentenivået i det året omleggingen finner sted. Nærmere bestemt foreslår departementet at påregnelig kapitalkostnad beregnes på grunnlag av rentenivået de siste 12 måneder før ny målpris skal fastsettes, dvs. f.o.m. oktober 2002 t.o.m. september 2003.

Departementet foreslår en nedjustering av målprisnivået for kapitalkostnader gitt ved differansen mellom *påregnelig kapitalkostnad* (i endret prisutjevningsordningen) i øre pr liter beregnet på grunnlag av gjennomsnittlig rentenivå de siste 12 måneder og *beregningsmessig kapitalkostnad* (ECON, nåværende PU) i grunnlaget for tilskudd og avgifter i gjennomsnitt for de siste 12 måneder. Beregningsmessig kapitalkostnad i nåværende ordning er basert på prinsippene i Landbruksdepartementets retningslinjer av 29.11.02. I tillegg legger departementet til grunn en justering som følge av korrigerede driftskostnader basert på beregninger og vurderinger fra ECON. ECON har på oppdrag fra Landbruksdepartementet beregnet bruttoinvesteringer og avskrivninger knyttet til TINEs merkevarekapital og kommet fram til at nettoinvesteringene i merkevarekapital kan fastsettes til 25 mill kroner årlig. For

den ikke melkebaserte virksomheten utgjør nettoinvesteringene 22 mill kroner årlig. I samsvar med ECONs vurderinger forutsetter departementet at uavhengige aktører har samme nettoinvestering i merkevarekapital som TINE innenfor den melkebaserte virksomheten. Det foreslås derfor en justering av driftskostnadene tilsvarende 1,6 øre pr. liter melk.

Tabell 3 og 4 nedenfor gir en oversikt over beregnede kapitalkostnader.

Tabell 3 Påregnelig kapitalkostnad for uavhengig aktør

Kapitalavkastning i en endret prisutjevningsordning	
Basert på ECON 2003-53 rev. 2 og rapport av 30.10.03 om immateriell kapital i ny markedsordning for melk får man følgende nøkkeltall:	
	Okt. 2002 – Sept. 2003
Risikofri rente, ST4X	4,78%
Risikofri rente, NIBOR 12 mnd	4,94%
Egenkapitalandel	0,4
Forretningsbeta (Egenkapitalbeta)	0,4 (1,0)
Markedets risikopremie	5,0%
Likviditetspremie	1,0%
Tapsrisiko og adm.tillegg	1,75%
Avkastningskrav totalkapitalen¹⁾	8,3 %
Kapitalvolum 2002 ekskl. ikke meieribasert virksomhet	4 031 mill kr
Kapitalkostnad uavhengig aktør 2002 Ekskl. ikke meieribasert virksomhet	334,6 mill kr
Liter melk i TINE (2002)*	1 390 mill l
Kapitalsats (kr/)	0,241

* TINEs melkebehov som kommersiell aktør

Tabell 4 Kapitalavkastning i nåværende prisutjevningsordning

Basert på LDs retningslinje av 29.11.02 og pro forma balanse ECON juni 03:	
	Okt. 2002 – Sept. 2003
Risikofri rente, NIBOR 3 mnd	5,14%
Risikofri rente, NIBOR 12 mnd	4,94%
Egenkapitalandel	0,75
Forretningsbeta (Egenkapitalbeta)	0,4 (0,52)
Markedets risikopremie	6,0%
Tapstillegg	1,5%
Gjeldsbeta	0,027
Tapsrisiko og adm.tillegg	1,1%
Avkastningskrav rentebærende kapital²⁾	8,8 %
Kapitalvolum/pro forma balanse 2002	3 277 mill kr
Kapitalkostnad	289,4 mill kr
Liter melk i TINE (2002)**	1 515 mill l
Kapitalsats (kr/l)	0,191

** Samlet anvendt råvare i 2002. NILF har benyttet 1515 mill l noen steder, mens det i ECON 2003-53 rev., tabell 2.4 står oppført 1503 mill l. Som grunnlag for satsfastsettelse 4.kvartal 03, er det benyttet 1515 mill l for 2002.

Beregningene over gir en differanse på kr 0,241/liter – kr 0,191/liter = kr 0,050/liter. Som en motpost til de økte kapitalkostnadene kommer en nedjustering av driftskostnadene tilsvarende 1,6 øre pr liter.

Det foreslås på dette grunnlaget at målprisnivået justeres ned med 3,4 øre/liter i forbindelse med at påregnelige kapitalkostnader for uavhengige aktører trekkes ut av målpris og at driftskostnadene justeres som følge av at immateriell kapital inkluderes.

4. FRAMREGNING AV FORSLAG TIL NY MÅLPRIS

Grunnlaget for forslaget til ny målpris er:

- Gjeldende prisutjevningsordningsmodell for 2003 og målpriser for 2003-2004 benyttet til beregning av "veid brutto råvareverdi", jf. omtalen i avsnitt 1.
- Justeringer av beregnet "veid brutto råvareverdi" for felleskostnader og mellomfraktkostnader slik at en kommer fram til en pris ved ren teknisk omlegging. Dette er omtalt i avsnitt 2 foran.
- Korreksjon for nye elementer og forslag i markedsordningen for melk, jf. omtalen i avsnitt 3 foran.

Tabell 5 Framregning av forslag til ny målpris

Veid brutto råvareverdi	4,112
Melketetthetstillegg	-0,029
Innfrakttstillegg	-0,151
Distribusjonstillegg	-0,171
Sum biprodukter pr liter melk	0,159
Adm. kostnader SLF	-0,010
Oppbygging av likviditetsreserve	0,000
Særlige tilskudd små konsummelkanlegg	-0,007
Sum felleskostnader	-0,209
Mellomfraktkostnader	-0,084
Pris ved ren teknisk omlegging	3,819
Avvikling melketetthetstillegg	0,029
Endringer innfrakttstillegg	-0,070
Oppbygging av likviditetsreserve	0,000
Avvikling av særlig tilskudd til små konsummelkanlegg	0,007
To nye tilskudd – 1,4 øre/l	-0,014
Rom for kapitalavkastning	-0,034
Sum nye kostnadselementer	-0,082
Forslag til ny målpris	3,737

Ny "målpris" for 2003 er beregnet til 3,737 kr/liter melk. Landbruksdepartementet foreslår på bakgrunn av dette at ny målpris gjeldende fra og med 01.01.2004 fastsettes til 3,74 kr/liter melk.

5. FORSLAG TIL NYE MÅLPRISBESTEMMELSER FOR MELK

Landbruksdepartementet foreslår nye målprisbestemmelser for melk i samsvar med vedlegg 1.

Med hilsen

Almar Sagelvmo
landbruksdirektør

Arne Vasaasen
rådgiver